

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.520/2024/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Tóth-Buzi Beáta ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a dr. Benkő Ferenc ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Benkő Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen egyesületi határozat megtámadása iránt indult perben a Miskolci Törvényszék 25.P.21.159/2023/40. számú ítélete ellen a felperes által 43. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az alperes kölcsönösségi alapon működő biztosító egyesület, mely kizárólag a tagjaival kötött biztosítási szerződés alapján, biztosítási díj ellenében, a biztosítási feltételekben meghatározott biztosítási események bekövetkezése esetén előre meghatározott szolgáltatást nyújt. A felperes a 2022. május 19-én benyújtott 200220156/a. és 200220156/c. számú ajánlataiban bejelentette, hogy az alperes tagja kíván lenni, az alperes alapszabályát elfogadja, amelyet követően a felek között még ugyanezen a napon mezőgazdasági vagyonszolgáltatási szerződés jött létre.

[2] A felperes biztosítással érintett növénykultúráiban a 2022. évben aszálykár keletkezett, amellyel kapcsolatosan a biztosítási szerződés alapján igényérvényesítéssel élt az alperesnél; a bejelentéssel összefüggésben az alperes 19 543 825 forint biztosítási összeget állapított meg. Ezen összegből az alperes önként teljesített 10 000 000 forintot, míg 9 543 825 forintot és annak 2022. augusztus 4. napjától járó törvényes késedelmi kamatát a 'közjegyző neve' közjegyző 32015/Ü/...../2023/3. szám alatt kibocsátott, jogerős fizetési meghagyás alapján indult végrehajtás során fizetett meg.

[3] Az MNB folyamatos felügyelés keretében meghozott határozatával kötelezte az alperest a jogszabály által meghatározott biztonsági tőke rendelkezésre állását biztosító pénzügyi terv benyújtására, továbbá az alpereshez az igazgatóság tagjai jogait és kötelezettségeit gyakorló, teljes körű felügyeleti biztost rendelt ki.

[4] A felügyeleti biztos az 1/2023. (VI.5.) számú felügyelőbiztosi határozatban a 2022. évben bekövetkezett és az alperes által elismert valamennyi kárigényre nézve egységesen szolgáltatás-csökkentést rendelt el; a csökkentett szolgáltatások mértékét a kárrendezési eljárás során megállapított és az ügyfelek részére közölt kárösszeg 73,75 %-ában határozta meg azzal, hogy a szolgáltatáscsökkentés mértéke a viszontbiztosítóval ténylegesen létrejött megállapodásban foglaltak függvényében változhat.

[5] Az alperes 2023. június 23. napján a honlapján tájékoztatót adott ki a szolgáltatás csökkentéséről és arról, hogy a biztosítási szerződések esetében a csökkentett szolgáltatási szint a befogadott és elismert igények 73,75 %-ában kerülhetett megállapításra.

[6] Az alperes 2023. szeptember 1. napján a felpereshez megérkezett e-mailben is tájékoztatást adott a szolgáltatáscsökkentésről szóló határozatról, illetve a szolgáltatáscsökkentés mértékéről. A tájékoztatás kifejezetten tartalmazta, hogy a felügyeleti biztos döntése értelmében az alperes valamennyi károsultjának az alperes által nyújtott szolgáltatását (a kár kifizetésre megítélt pénzösszeget) 73,75 %-ra csökkentette; a csökkentés érinti azokat a károsultakat is, akiknek korábban kifizetésre került a megítélt kárösszeg 100 %-a. Ezekről az egyesületi tagoktól vissza kell kérniük a kifizetett kárösszeg 26,25 %-át. Az e-mailben az alperes határidő megjelölésével felhívta a felperest 5 130 254 forint visszafizetésére.

[7] Az alperes a jogerős fizetési meghagyással szemben a felügyelőbiztos határozatára alapítottan perújítási kérelmet terjesztett elő, amelyet a Debreceni Járásbíróság a 2023. október 4. napján kelt 8.P.21.844/2023/12. szám alatti végzésével elutasított.

[8] A felperes a 2023. október 3. napján érkezett keresetlevelében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:36. § (1) bekezdése alapján kérte a felügyeleti biztos 1/2023. (VI.5.) számú határozatának hatályon kívül helyezését elsődlegesen arra hivatkozva, hogy az nem transzparens és nem átlátható; másodlagosan azért, mert a visszamenő hatály elvébe ütközik; harmadlagosan, mert az alapszabály sérti a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bit.) 21. § (1) bekezdés f) pontját, 12. §-át, 25. § (1) bekezdését és a Bit. 4. számú melléklet 15. pontjában előírt szolgáltatáscsökkentés szabályozás kapcsán előírt követelményeket. Előadása szerint a határozatot a Debreceni Járásbíróság előtt 8.P.21.844/2023. szám alatti eljárásban ismerte meg 2023. szeptember 7. napján.

[9] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen hivatkozott arra, hogy a felperes keresete elkésett: a felperes a határozatról a 2023. szeptember 1. napján e-mailből tudomást szerezhetett, így a keresetlevelet a Ptk. 3:36. § (1) bekezdésében írt határidőn túl terjesztette elő. Állította, hogy a felperes keresete érdemben is megalapozatlan.

[10] Az alperes viszontkeresettel kérte kötelezni a felperest a Ptk. 3:66. § (1) bekezdése alapján 5 130 254 forint tőke és ezen összeg 2023. szeptember 30. napjától járó késedelmi kamata és perköltsége megfizetésére. Viszontkeresetét arra alapította, hogy a felperesnek megfizetett 19 543 825 forint biztosítási összeget is érintette a felügyeleti biztos határozatában elrendelt szolgáltatáscsökkentés, az alperes által megfizetett biztosítási összeg 26,25 %-át a felperes köteles visszafizetni.

[11] A felperes elsődlegesen a Pp. 360. §-a alapján kérte a viszontkereset visszautasítását – később az eljárás megszüntetését –, mivel az ügyben már a Debreceni Járásbíróság 8.P.21.844/2023/12. szám alatt határozatot hozott és az alperes keresetét elutasította. Másodlagosan a viszontkereset visszautasítását kérte illetékességi, valamint hatásköri illetőség hiányára alapítottan. Harmadlagosan az alperes viszontkeresetét mind jogalapjában, mind összecszerúságában vitatta.

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 5 130 254 forint, valamint ezen összeg 2023. október 1. napjától a kifizetés napjáig számított késedelmi kamatának és 698 500 forint perköltségnek a megfizetésére. Kötelezte továbbá a felperest az állam javára 307 815 forint kereseti illeték megfizetésére.

[13] Az ítélet indokolásában kifejtette: a jogi személy határozatának hatályon kívül helyezése iránti per megindításának harminc napos határideje elévülési határidő, amelynek elmulasztását a bírósági eljárást megindító keresetlevél vagy kérelem késedelmes benyújtásáról szóló 4/2003. polgári jogegységi határozat szerint az alperes kifogására vizsgálnia kellett. A Ptk. 3:36. § (1) bekezdése a kereset benyújtásának határidejét nem a tudomásszerzés meghatározott módjához, hanem magához a tudomásszerzéshez vagy annak lehetőségéhez köti; ezért nincs jelentősége annak, hogy a felperes a határozatról milyen formában – írásban, postai úton vagy elektronikus hírközlő eszköz útján – szerzett vagy szerezhette tudomást. A szubjektív határidő nem csak a tényleges tudomásszerzéssel, hanem akkor is kezdetét veszi, amikor a határozat megtámadására jogosult kellő gondossággal és körültekintéssel mellett tudomást szerezhette volna a határozatról.

[14] A felperes elismerte, hogy 2023. szeptember 1. napján az alperes e-mailt küldött számára a felügyeleti biztosi határozatról, az az elektronikus levelezésében megtalálható, a határozatról a felperes ezért már ezen a napon tudomást szerezhette. A felperestől elvárható volt – mint ahogy azt a Kúria a Gfv.30.491/2017/2. számú ítéletében is kifejtette – a Ptk. 1:4. § (1) bekezdésében megfogalmazott, az adott helyzetben elvárható magatartás alapulvételével az alperestől érkezett elektronikus levél megnyitása; annak esetleges elmulasztására, késedelmes megnyitására alappal nem hivatkozhat. A határozat megtámadására nyitva álló szubjektív határidő ezért 2023. szeptember 1. napján megkezdődött, a felperes keresetlevelét 2023. október 1. napjáig nyújthatta volna be, a 2023. október 3. napján előterjesztett kereset elkészítését, ezért azt elutasította.

[15] A vizontkeresettel összefüggésben rögzítette, hogy az alperesi alapszabály III.1. pontja szerint az egyesület tagjai a csúcskockázati kár bekövetkezése esetén pótbefizetést, illetve szolgáltatás-csökkentést vállaltak. A szolgáltatáscsökkentés elrendeléséről és mértékéről az alapszabály szerint az igazgatóság dönthetett. Az alpereshez az MNB által kirendelt felügyeleti biztos az alperes igazgatósága jogainak és kötelezettségeinek gyakorlása keretében hozta meg a szolgáltatáscsökkentést elrendelő 1/2023. (VI.5.) számú határozatát, amelyben a 2022. évben bekövetkezett és az alperes által elismert valamennyi kárigényre nézve egységesen rendelte el a szolgáltatáscsökkentést. A szolgáltatáscsökkentés tehát kiterjedt az alperes által már kifizetett szolgáltatási díjakra is. Megállapította, hogy a felügyeleti biztos felül nem vizsgált határozata és az alapszabály alapján a felperes 5 130 254 forint kárösszeg visszafizetésére köteles, amelynek az alperes felhívása ellenére 2023. szeptember 30. napjáig nem tett eleget, ezért a vizontkereset alapján kötelezte ezen összeg és a Ptk. 6:48. § (1) bekezdésére figyelemmel annak 2023. október 1. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére.

[16] Kifejtette, hogy az alperes a keresettel érvényesíteni kívánt joggal azonos jogviszonyból eredő joga iránt terjesztett elő vizontkeresetet, amely megfelel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 204. § (1) bekezdésének. Az alperes a felperestől mint a tagjától a tagsági jogviszony alapján igényelte a

szolgáltatáscsökkentés miatt számára visszajáró kárösszeget, ezért a viszontkereset elbírálása a Pp. 20. § (3) bekezdés ae) pontja alapján a törvényszék hatáskörébe tartozott. Az alperes viszontkeresettel érvényesített igényét a Debreceni Járásbíróság nem bírálta el, kizárólag a perújítási kérelmét utasította el, az alperes igénye tehát nem ítélt dolog.

[17] A pervesztes felperest a Pp. 82. § (1) bekezdése és 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pernyertes alperes perköltségének megfizetésére, amely a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapított ügyvédi munkadíj áfával növelt összegéből állt. A Pp. 101. § (1) bekezdése és 102. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes személyes illetékmentessége miatt le nem rótt viszontkereseti illeték megfizetésére.

[18] Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatásával annak megállapítását, hogy keresete határidőn belül érkezett, és kérte a kereset érdemi elbírálásával az alperesi határozat hatályon kívül helyezését. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte a Pp. 380. § c) bekezdése alapján, míg harmadlagos fellebbezési kérelme az alperes részére megállapított perköltség mérséklésére irányult.

[19] Hangsúlyozta, hogy az alperes sem a 2023. szeptember 1. napján megküldött e-mail-ben, sem más módon nem tájékoztatta a határozat pontos tartalmáról. A tájékoztatás csak azt tartalmazza, hogy a felügyeleti biztos az intézkedés bevezetéséről és annak tervezett mértékéről tájékoztatta a legfőbb szervet, amelyet 2023. június 23. napján a honlapon is közzétettek. Abból nem következik a felügyeleti biztos határozott döntése és az sem, hogy az a felperesre milyen rendelkezéseket, kötelezettségeket von maga után; az nem tartalmaz a felügyeleti biztos konkrét határozatára történő utalást. Az alperes a közigazgatási eljárást összefoglaló általános tájékoztatást adott, feltételes módon szövegezett meg következményeket, amelyekből nem kellett és nem is lehetett arra következtetni, hogy az egy konkrét felügyelőbiztosi határozat. Nem felismerhető, hogy az egy belső individuális jogforrás, kötelező érvényű és kikényszeríthető az érintett tagokkal szemben. A tájékoztatás csak akkor nyert értelmet, amikor a Debreceni Járásbíróság előtti peres eljárásban a felperes a támadott határozatot kézhez vette. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott Gfv.30.491/2017/2. számú ítéletben foglaltak az eltérő tényállás miatt nem alkalmazhatóak.

[20] Az elsőfokú eljárásban az ítélet téves megállapításával szemben nem azt állította, hogy a felügyeleti biztos határozatát kapta meg, továbbá azt sem ismerte el, hogy annak tartalmát összefoglalóan továbbították volna részére; csupán nem tagadta, hogy egy tájékoztatót tartalmazó levél a hivatkozott időpontban megérkezett az e-mail postafiókjába. Erről azonban nem szerzett tudomást, ezért az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy már 2023. szeptember 1. napján megismerte vagy megismerhette volna a felperesi határozatot.

[21] Kiemelte: az egyesületnél közgyűlés működik, melynek határozatait az alapszabály szerint a tagok e-mail útján kapják meg, azonban ilyen határozatot egyszer sem kapott. Érvelése szerint értékelni kell azt is, hogy az igazgatóság döntéseinek közzétételére az

alapszabály nem tartalmaz rendelkezést. Hangsúlyozta, hogy nem kapott a felügyeleti biztostól elektronikus úton határozatot.

[22] Harmadlagos fellebbezési kérelmével összefüggésben hivatkozott arra, hogy az alperes az elsőfokú eljárás során akként nyilatkozott, mentes az áfa megfizetése alól, továbbá a megítélt perköltség nem áll arányban az elvégzett jogi munkával, így kérte annak mérséklését.

[23] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítéletet annak helyes indokaira tekintettel helybenhagyni. Kiemelte, hogy a 2023. szeptember 1. napján elküldött e-mailben részletesen és egyértelműen ismertette a felügyeleti biztosnak a szolgáltatás-csökkentésről rendelkező határozatát; összecszerűen megjelölte a felperest terhelő fizetési kötelezettséget és annak esedékességét is, valamint ahhoz csatolta az alperes honlapján közzétett, a felügyeleti biztosi határozatot részletesen ismertető tájékoztatót is.

[24] A felperes a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében a fellebbezést fenntartotta. Továbbra is hangsúlyozta, hogy a tájékoztató levélből nem lehetett arra következtetni, hogy az egy konkrét igazgatósági döntés lenne; a határozat közlése e-mail útján nem történt meg. A tájékoztató levelet az alperes 2023. szeptember 1-jén küldte meg, amikor már a felügyeleti biztos kirendelését az MNB megszüntette, a tájékoztatást mégis a felügyeleti biztos írta alá, aki erre akkor már nem volt jogosult. A tájékoztatás abszolút ellenőrizhetetlen módon történt. A tájékoztató levél 2023. június 22. napján megtartott küldöttgyűlésről tesz említést, az alperesi honlapon azonban ilyen küldöttgyűlésről nem található információ. A felperes tehát nem lehetett abban a helyzetben, hogy tudomást szerezzen a támadott határozatról. A tájékoztató levél feltételes módon fogalmazott, abból az egyesület tagjának nem kellett vélelmeznie, hogy az egy konkrét határozat; ez a polgári jogi alapelvekkel is ellentétes gyakorlatot eredményezne. Utalt arra, hogy a polgári perrendtartás szerint a perindítás alapfeltétele a határozott és pontos kereseti kérelem, amely a tájékoztatás alapján nem volt megfogalmazható, hiszen az nem tartalmazott minden adatot, tényt és jogi érvelést, amelyek a keresetlevéllel szemben támasztott követelménynek megfelelnek; a történeti tényállást kizárólag a más perben becsatolásra került teljes okiratok ismeretében lehetett értelmezni és megállapítani. Az egyesület alapszabályában hibrid módon rögzítették a tagok értesítését, a küldöttgyűlési meghívót például tértivevényes levélként kell megküldeni a küldötteknek, de a küldöttgyűlési határozatokat a tagoknak már e-mail útján. Egyébként a felperes részére küldöttgyűlési határozatot soha nem küldtek meg. Az igazgatóság működtetése az alapszabály IV.b) pontja szerint saját ügyrend szerint valósul meg, amelyet a tagok, így felperes sem ismer, ekként a döntések publikálása sem szabályozott. Hangsúlyozta: jelen ügyben elsődlegesen a közlés tartalmát kell értékelni, a tájékoztató levél tartalmilag nem alkalmas a kívánt joghatás, azaz a határozat közlésének elérésére, ezért az elektronikus úton való közlés időpontja nem releváns. Továbbra is hangsúlyozta, hogy a felügyeleti biztos döntése ellentétes az alapszabállyal.

[25] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el és azt megalapozatlannak találta.

[26] A felperes fellebbezésében ugyan másodlagosként jelölte meg az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránti kérelmet, azonban a Pp. 383. § (1) bekezdése szerint az ügy

érdemi felülbírálatára kizárólag akkor kerülhet sor, ha az ítélet hatályon kívül helyezésére a törvény szerint nincs szükség. Az ítéltáblának ezért elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése a fellebbezésben írt (vagy egyéb, az ítéltábla által észlelt) okból indokolt-e.

[27] A felperes fellebbezésében a Pp. 380. § c) pontjában írt abszolút hatályon kívül helyezési okot állított, azaz álláspontja szerint az ítélet olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban szenved, amely miatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan. A fellebbezés tartalma szerint a teljes ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló kérelemként értendő. A felperes e fellebbezési kérelmének ugyanakkor jogi indoklását nem adta, az elsőfokú ítélet terhére rótt formai hiányosságot nem jelölte meg, azonban ez a Pp. 370. § (2) bekezdésére a fellebbezési hivatkozás érdemi elbírálásának nem képezte akadályát.

[28] A Pp. 380. § c) pontja szerinti orvosolhatatlan formai hiányosság akkor áll fenn, ha a törvényben előírt kötelező tartalmi elemek közül az ítélet egyáltalán nem tartalmazza a rendelkező részt vagy az indoklást, melynek következtében a bíróság döntése vagy jogi álláspontja hiányzik, amely a fellebbezés érdemi elintézésének akadályá. Ez azonban a perbeli elsőfokú ítélet vonatkozásában nem állapítható meg. Az elsőfokú ítélet rendelkező részében mind a keresetre, mind a viszontkeresetre vonatkozó döntést rögzít. Az ítélet indokolása mind a keresettel, mind a viszontkeresettel összefüggésben tartalmazza a bíróság által megállapított tényeket, a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát és azok alapjának rövid ismertetését, az érdemi rendelkezés tartalmára történő utalást, továbbá a jogi indoklást is [Pp. 346. § (4) bekezdés], míg a jogi indoklás a szükséges mértékben rögzíti az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, valamint a tények megállapításának egyéb körülményeit is [Pp. 346. § (5) bekezdés]. Mivel az elsőfokú bíróság – a később kifejtettek szerint megalapozottan – azt állapította meg, hogy a felperes keresete elkésett, a felperes igényérvényesítési jogosultságának vizsgálatára, a kereset érdemben való elbírálására nem volt törvényes lehetősége (BH2006.407.), így erre vonatkozó indoklást nem is rögzíthetett volna sem a kereset, sem a viszontkereset elbírálása körében.

[29] A felperes Pp. 380. § c) pontjára alapított másodlagos fellebbezési kérelme ezért megalapozatlan; az ítéltábla az elsőfokú ítélet egyéb, az ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére vezető eljárási szabálysértést (Pp. 380. § a) és b) pont), vagy az elsőfokú ítélet mérlegelhető hatályon kívül helyezését megalapozó, az ügy érdemi eldöntésére kiható és a másodfokú eljárásban nem orvosolható lényeges eljárási szabálysértést (Pp. 381. §) sem észlelt, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben bírálta felül.

[30] Ezzel összefüggésben szükséges rögzíteni, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nem csupán a kereset elutasításáról rendelkezett, hanem az alperes viszontkeresetére tekintettel kötelezte a felperest az alperes részére 5 130 254 forint, valamint ezen összeg késedelmi kamatának megfizetésére. Utóbbi, a viszontkeresetre vonatkozó ítéleti rendelkezést a felperes érdemi felülbírálatra irányuló, az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérő fellebbezési kérelme nem érintette, arra kizárólag a felperes másodlagos, az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelme terjed ki, amely a már kifejtettek szerint nem volt megalapozott; így a viszontkereset vonatkozásában a Pp. 382. § alapján az ítéltábla az elsőfokú ítéletet az ügy érdemét nem érintve helybenhagyta.

[31] Az elsőfokú bíróság a keresettel összefüggésben is a per eldöntéséhez szükséges mértékben a tényállást felderítette, azt a bizonyítékok okszerű és logikai ellentmondástól mentes mérlegelésével helyesen állapította meg és abból helytálló jogi következtetésre jutott, amelynek indokait is osztotta az ítéltábla. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel rögzíti a következőket.

[32] A határozat hatályon kívül helyezése iránti keresettel összefüggésben az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy a Ptk. 3:36. § (1) bekezdése erre 1 éves objektív jogvesztő határidő mellett szubjektív 30 napos határidőt határoz meg, amelyet a jogszabály szövege szerint attól az időponttól kell számítani, amikor a jogosult a határozatról tudomást szerzett vagy arról kellő gondosság tanúsítása mellett tudomást szerezhette volna. Ahogyan arra a Győri Ítéltábla Gf.20.073/2019/6. szám alatti ítéletében is rámutatott: ezen rendelkezés szorosan illeszkedik a jóhiszeműség és tisztesség, valamint az elvárható magatartás elvéhez. A rendelkezés célja, hogy a keresetindításra jogosult az elvárható gondosságot tanúsítsa, és ne hivatkozhasson minden körülmények között az 1 éves jogvesztő határidő elteltéig tudomásszerzésének hiányára. Ahogyan az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette: a határozatról való tudomásszerzés nem kötött alakisághoz, többféle módon is megtörténhet; annak van jelentősége, hogy a perindító tag értesült-e, illetve kellő gondosság mellett értesülhetett-e a határozat meghozataláról, annak szövegét, tartalmát megismerte, megismerhette-e (az elsőfokú bíróság által is felhívott Gfv.30.491/2017/2. szám alatti határozat mellett ezzel azonos indokolást rögzítenek a BH1993. 349. szám alatt közzétett döntés, valamint a Kúria Pfv.20.,631/2023/5. és Pfv.20.080/2023/7. szám alatti határozatai is). Egységes a bírói gyakorlat abban is, hogy a kereset előterjesztésére rendelkezésre álló szubjektív határidő kezdő időpontjaként ezért nem vehető figyelembe a tudomásszerzést követő azon későbbi időpont, amikor az írásba foglalt határozatot tartalmazó jegyzőkönyv vagy maga a határozat a felperes részére írásban postai úton megküldésre és kézbesítésre került (Kúria Pfv.20.493/2020/7.).

[33] Az elsőfokú eljárás során a felperes nem tette vitássá, hogy 2023. szeptember 1. napján az elsőfokú eljárásban 5. sorszám alatt becsatolt tartalmú e-mail üzenetet megkapta, az az alperes felé bejelentett e-mail fiókjába megérkezett. A tájékoztatás tartalmazta, hogy „a megállapodás után a felügyeleti biztos az alapszabálynak megfelelően szolgáltatás-csökkentést rendelt el, amelyről 2023. június 23-án az egyesület honlapján tájékoztatót adott ki”, „a felügyeleti biztos döntése értelmében az egyesület valamennyi károsultjának az egyesület által nyújtott szolgáltatását (akár kifizetésre megítélt pénzüsszeget) 73,75 %-ra csökkentette. A csökkentés érinti azokat a károsultakat is, akiknek korábban kifizetésre került a megítélt kárösszeg 100 %-a. Ezekről az egyesületi tagjainktól vissza kell kérnünk a kifizetett kárösszeg 26,25 %-át, az Ön esetében ez 5 130 254 forintot jelent”. Ezen tájékoztatás tartalma megegyezik a felperes keresetéhez csatolt 1/2023. (VI.5.) felügyeleti biztosi határozat tartalmával, önmagában ezen e-mailben megküldött tájékoztatásból a támadott határozat tartalma, szövege megfelelően rekonstruálható volt. A fellebbezésben foglaltakkal szemben a tájékoztatást nem feltételes módon fogalmazták meg; az múlt időben közli a határozat meghozatalának tényét, valamint annak tartalmát is. Az e-mail konkrétan megjelöli a felperes által a határozat alapján visszafizetendő összeget és annak határidejét is; ezért iratellenesen tartalmazza a fellebbezés, miszerint abból nem következik, hogy a felügyeleti biztos döntése határozott, pontos és a tagokra nézve is kötelező rendelkezést tartalmaz, tagi kötelezettséget von maga után. Az e-mail a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint egy konkrét tartalommal bíró felügyeleti biztosi határozatra utal, amelynek tartalmát és a felperesre mint tagra vonatkozó következményét egyaránt ismerteti.

Amennyiben a felperes a tőle elvárható magatartást tanúsítva az e-mail üzenetet megnyitja és azt tanulmányozza, abból a jelen keresettel támadott határozat lényegi tartalmát megismerhette.

[34] Az e-mail ekként konkrét tartalmát a mellékleteként megküldött – egyébként jóval korábbi – ügyféltájékoztató nem rontotta le. A 2019. júniusában kelt tájékoztatásban is az szerepel, hogy a felügyeleti biztos az MNB által is jóváhagyott pénzügyi terv részeként a szolgáltatás-csökkentés eszközének alkalmazásáról döntött (azaz konkrét döntés született); a biztosítási szerződések esetében a csökkentett szolgáltatási szint a befogadott és elismert igények 73,75 %-ában kerülhetett megállapításra, amelynek elszámolása akkor történhet meg, ha a szolgáltatáscsökkentés mértékéhez képest történt túlfizetések korrekciója lezárul. A fellebbezésben foglaltakkal szemben ez a tájékoztatás sem feltételes módon, hanem múlt időben fogalmazott; azt az e-mail tartalmával összefüggésben kellett értelmeznie a felperesnek.

[35] A Ptk. 3:36. § (1) bekezdésének szövegéből következően a szubjektív keresetindítási határidő ahhoz kötődik, amikor a tag a határozatról kellő körültekintéssel tudomást szerezhetett volna és nem azon időponthoz, amikor a sérelmet szenvedett fél keresetének minden elemét, így jogi indokait is maradéktalanul képes megalapozni (Győri Ítéltábla Gf.20.073/2019/6.). Az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül nem tulajdonított ezért annak jelentőséget, hogy a tájékoztatás a felügyeleti biztos határozatának számát nem tüntette fel. A határozat sérelmezett tartalma, az abból a felperesre háruló kötelezettségek egyértelműen megismerhetőek voltak, mint ahogyan az is felismerhető volt, hogy a hivatkozott határozat kötelező érvényű és kikényszeríthető. A határozat számának közzétevése a felperes keresetindítási jogát nem korlátozta: az alperes tagjaként iratbetekintési jogát gyakorolva a határozat számát megismerhette volna, vagy – amennyiben ez eredménytelen – a kereset benyújtásával egyidejűleg hivatkozhatott volna a Pp. 184. § (1) bekezdése szerinti állítási szükséghelyzetre és kérhette volna, hogy azt az alperes közölje. A felperes tehát 2019. szeptember 1. napján a megküldött e-mail megnyitásával és elolvasásával a sérelmezett határozat tartalmát megismerhette, ezért a kereset megindítására ezen időponttól kezdődően volt lehetősége; a Ptk. 3:36. § (1) bekezdésében meghatározott szubjektív határidőt ezért az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül számította 2023. szeptember 1. napjától.

[36] A határozatok megtámadására irányadó perindítási határidő anyagi jogi határidő, melyből következően a keresetlevélnek a határidő utolsó napján a bírósághoz meg kell érkeznie (az 1/2017. Polgári Jogegységi Határozat alapján a Pp. hatálya alatt is irányadó, a bírósági eljárást megindító keresetlevél vagy kérelem késedelmes benyújtásáról szóló 4/2003. Polgári Jogegységi Határozat indokolásának VI/2. pontja). A felperes keresetlevele csupán 2023. október 3. napján érkezett a bírósághoz, az tehát a Ptk. 3:36. § (1) bekezdése szerint elkésztett, azaz a felperes megalapozatlanul kérte az alperes határozatának felülvizsgálatát, az elsőfokú bíróság ezért keresetét jogszabálysértés nélkül utasította el.

[37] A fellebbezésben foglaltakra tekintettel rögzíti az ítéltábla, hogy mivel a szubjektív határidő kezdete nem a határozat tényleges írásbeli közzétételéhez kötődik, nem volt annak jelentősége, hogy az alperes alapszabálya bizonyos esetekben a tagok értesítését írásban, tértivevényes levélként, más esetekben e-mail útján rendeli el.

[38] A felperes először csak a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében hivatkozott arra, hogy a tájékoztató levelet a felügyeleti biztos úgy írta alá, hogy kirendelését az MNB korábban megszüntette; továbbá arra is, hogy a 2023. június 22. napján megtartott küldöttgyűlésről az alperesi honlapon nem található információ. Ezen hivatkozásai a Pp. 373. § (1) bekezdésébe ütköztek, ezért azokat az ítéltábla nem vizsgálta.

[39] Az ítéltábla szintén nem találta megalapozottnak a felperes harmadlagos, az elsőfokú bíróság által az alperes javára megállapított perköltség mérséklésére irányuló fellebbezését.

[40] A felperes iratellenesen állította, hogy az alperes ügyvédi munkadíjának megállapítását áfa mentesen kérte volna vagy akként nyilatkozott volna, hogy nem tartozik áfa körbe. Az eljárás iratai között 6. sorszám alatt fellelhető ellenkérelemben, illetőleg 7. sorszám alatti viszont-keresetben is a záró rész utolsó bekezdésében akként nyilatkozott az alperes, hogy az ügyvédi megbízási díj megállapítását az Ükr. 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján áfával növelt összegben kéri. Csatolta a megbízási szerződésének kivonatát is, amely szerint a keresetlevél elkészítéséért, illetve az ellenkérelem előterjesztéséért 200 000 forint+áfa ügyvédi díjat, továbbá bírósági tárgyalásonként 75 000 forint+áfa, a fellebbezési ellenkérelem elkészítéséért 75 000 forint+áfa ügyvédi munkadíjat tartozik a megbízó megfizetni.

[41] A felperes harmadlagosként megjelölt fellebbezése továbbá nem tartalmaz határozott fellebbezési kérelmet [Pp. 371. § (1) bekezdés b) pont], mivel nem jelöli meg azon összeget, melyre a perköltség összegének leszállítását kéri. A fellebbezés így érdemben nem volt vizsgálható. Csupán megjegyzi az ítéltábla, hogy az Ükr. 2. § (2) bekezdése alapján a kikötött ügyvédi munkadíj csak kivételes esetben mérsékelhető, akkor, ha a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység és munkadíj között aránytalanság áll fenn. Az alperes megbízási szerződésében meghatározott összegek a piaci viszonyokkal és józan ésszel nyilvánvalóan nem ellentétesek; az alperesi jogi képviselő a megbízási szerződésben vállalt kötelezettségeknek megfelelően ügyfele jogi képviseletét ellátta, ezért a munkadíj mérséklésének feltételei nem is álltak fenn (Kúria Pfv.20.887/2023/6.).

[42] Az ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[43] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (5) bekezdése alapján a másodfokú eljárással felmerült költségeinek megtérítésére alappal nem tarthatott igényt. Az alperes fellebbezési ellenkérelme a másodfokú perköltség megtérítésére irányuló kérelmet egyáltalán nem rögzít, azaz a Pp. 81. § (1) és (5) bekezdésének megfelelően a másodfokú eljárással összefüggésben perköltséget nem számított fel, ezért a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján az ítéltábla perköltségének megtérítéséről nem rendelkezhetett.

Debrecen, 2025. március 26.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró